

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegraful ese de două ori pre septembra:
Duminică si Joi'a. — Prenumeratunica se
face in Sabiu la expeditor'a foiei, pre afara la
a. r. poste cu bani gat'a prin scisoris frante,
adresate către expeditura. Pretul prenumera-
tunici penar Sabiu este pre ann 7 fl. v. n.
ar pre o jumetate de ann 3 fl. 50. Pen-

Nr. 88. *

ANULU XXIII.

Sabiu 6|18 Novemvre 1875.

trn celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-
vinciele din Monarchia pre unu ann 8 fl. și pre
o jumetate de unu 4 fl. v. n. Pentru princ. si tieri
straine pre unu 12 1/2, ann 6 fl.
Inserntele se plătesc pentru întâia óra
cu 7 cr. și urm. pentru a doua óra cu 5 1/2, cr.
si pentru a treia repetire cu 3 1/4, cr. v. n.

Serbia dela 1858 pâna la 1875:

(Urmare.)

Pórt'a a vediutu ca a gresit, sur-
pandu autoritatea principelui Cara-
georgevici, inse pré tardiu. Ea nu se
mai indoia ca in Serbia mergu lu-
crurile cu pasi rapedi către o restur-
nare si era ingrijiata de influintă
sub care va stă noulu principe si se temea
ca, déca celu fitoriu va fi unu principe
energicu, pote aduce tóta cestiunea
orientale in cursu. De aceea a incer-
catu mai intâi sa impedece Scup-
cin'a si dupa ce a vediutu ca acésta
nu se pote a crediutu ca va fi sta-
pâna preste situatiune in Serbia tra-
mitiendu unu comisariu la Belgradu.
Pentru că sa nu mai intarite pre serbi
a cautatu unu pretestu care sa nu atinga
deadreptulu pre serbi in afacerile loru
interne. Sub pretestu ca voiesce Pórt'a
a deslegá cestiunea fortaretielor in-
cunosciintieza pre principe prin o scri-
sore vezirale dto 9 Nov. 1858 (3 Re-
biu-Akher 1275) despre ven rea unui
comisariu in persón'a lui Cabuli-Efendi.
Acésta a primitu unu fermanu pre
länga instructiunea, ca de cum-va
Carageorgevici nu se va mai puté sus-
tieni pre tronu sa asiedie numai de-
cât o caimacamia (locutiintia) de trei,
din persoanele familiei celor mai
vediute in Serbia. Comisariulu asiá
dara provediutu cu astufeliu de ple-
nipotentie, dupa ce a sositu, a astept-
atu sa véda cum se voru desfasuri
evenimentele.

Scupcin'a s'a vediutu din diu'a
cea dintâi a intrunirei cum este col-
orata. Partea curtiei avé forte pu-
tieni representanti. Deputatii dela tiéra
erau in cea mai mare parte partesanii
de ai familiei Obrenovici. De acestia
sau apropiatu liberalii si iau luatu sub
conducerea loru. Partea asiá numita
„oligarchica“ inca era binisioru repre-
sentata. Ea nu voiá schimbare de di-
nastia, ci de ocamdata numai unu pro-
visoriu. Asupr'a acestei părți era
indreptata atentiunea comisariului. De
partea acésta se tiené Vucsici, Garasianin
si Misi'a. Inse fia-care din ace-
sti trei si avé planurile sele proprie.
Betranulu Vucsici doriá sa urce pre
tronu pre unu fiu minorénu de ai
principelui Alesandru, pre care sa-lu
aiba sub tutoratulu seu si cá regentu
sa domnesca elu in Serbia. Cá ini-
micu de mórte a lui Milosiu se in-
voia cu ori si ce, numai nu cu restau-
ratiunea Obrenovicilor. Milionariulu
Misi'a voiá sa vina pre tronu unu gi-
nere alu seu, carele inca era din fa-
milia Carageorgevici. Garasianin, fára
indoiela celu mai cu spiritu dintre toti
trei, inca nu-si facuse planulu pentru
o eventuale cadere a principelui. Se
pote ca elu cugetá la sine insusi. Elu
trecea de unu omu a lui Napoleonu
si se dicea pre atunci, cându referintile
devenéu din dì in dì mai ostile
intre Austri'a si Franci'a, ca elu aru
fi candidatulu celu mai binevenitul
Franciei la tronulu serbescu. In Scup-
cina inse nu era nici unu prospectu
pentru nici un'a din tendintiele atinse.

Aici va fi loculu de a aruncá o
privire asupr'a trecutului pentru de
a lamuri incâtua-va referint'a intre fa-
miliele Carageorgevici si Obrenovici.

Carageorgevici (George celu negru)
a fostu primulu eliberatoru alu
Serbiei. Elu a inaltiatu la 1804 stin-
dardulu resculărei. Dupa multe lupte
si necasuri a alungatu pre turci din
Serbia, a ocupatu fortaretiele si a tre-

cutu preste Drin'a in Bosni'a. Mai pre
urma a incercat u legatura cu Mun-
tenegru si i-a succesu a ajunge pâna
la fruntariele Muntenegrului. La 1812
inse dupa pacea dela Bucuresci cu
Russi'a, turci se arunca cu tóta pu-
terea loru asupr'a Serbiei. Carageor-
gevici a resistat unu tempu óre-care
puterei turcesci; in cele din urma
inse, la sfatulu Russiei, a trecutu in
Austri'a si trei ani de dile Serbia a
fostu pasialieu turcescu.

La 1815 inaltia Milosiu Obreno-
vici flamur'a resculărei si eliberéza
Serbia de turci, dara si ii pote alungá
si din fortaretie. Milosiu a fostu aiu
doilea eliberatoru alu Serbiei si dupa
multe negotiári capeta beratulu pa-
disiahului si guverná tiér'a cá prin-
cipe pâna la 1838. Betranulu Cara-
george, carele indata dupa resculare
a vrutu sa tréca in Serbia, fu omoritu
de ómenii lui Milosiu cându a pusu
piciorulu pre pamentu serbescu. Mi-
losiu nu avé nici bravur'a nici aven-
tulu lui Carageorge. Elu era istetiu
pâna la astutia, asiá incâtua acum era
amiculu, acum inimiculu turcilor.
Elu credea ca si cu rusii pote umblá
că cu turci, si s'a predatu unu tempu
cu totulu influintie englese. Acésta
i s'a luatu forte in de reu in Peters-
burgu si a fostu mai tardiu si caus'a
caderei sele, Milosiu sciá umblá forte
bine cu poporulu, pentruce a si fostu
forte populariu; era inse mare des-
potu fatia cu persoanele de óre-care
insemnatate. Senatulu, cu deosebire, a
trebuitu sa simta asprimea lui.

Vucsici a organisatu partida „con-
stituitionalilor“ si in cele din urma
a silitu pre Milosiu sa abdica in fa-
vórea fiului seu. Dara si domnia ju-
nelui principe Michailu a fostu forte
scurta; pentruca la 1842 fu alungatu
si acesta din Serbia. Prin mijlocirea
protectiunei rusesci Vucsici aduce pre
tronulu Serbiei pre fiulu lui Cara
George, Alesandru Carageorgevici. Ace-
sta inse nu era nici umbr'a tatániseu.
Elu era unu regentu slabu si fára ca-
pacitate. Prin referint'a lui fatia cu
Austri'a a vatematu simtiulu serbescu
si s'a facutu imposibile. Milosiu, ca-
rele era internat in Vien'a, s'a folo-
situ de revolutiunea din 1848 si a fu-
gitu in Romani'a unde a petrecutu la
mosiele sele. Fiulu seu Michailu si a
castigatu in tempulu esilului cultura
européna si a scrisu mai multe brosuri in
limb'a francesa despre missiunea Ser-
biei in orientu. Inteligint'a din Ser-
bia avea cele mai bune sperantie in
Michailu si in viitorulu Serbiei. In
poporu inse avea totu betrânulu Mi-
losiu cea mai mare popularitate.

Din Romani'a nu era greu a in-
fluintia alegerile pentru Scupcina, mai
alesu fiindu Milosiu forte bogatu si
dandu cu mâna larga sume insemnate
spre scopulu acesta. Dupa ce au
esitu alegerile in favórea lui s'a as-
curatu si de bunavoint'a Russiei, care-
rea doriá cu ori-ce pretiu sa delature
influintia austriaca din Serbia. Asiá
stau lucrurile cându s'a deschis Scup-
cina in diu'a de St. Andreiu in 1858.

Partesanii Obrenovicilor in Scup-
cina inca nu erau constituti si asiá
s'a intemplatu de s'a alesu presedinte
Misi'a Anastasievici si numai vice-pre-
sedintele si secretarii au fostu din
Obrenovici.

Cabuli-Efendi a vediutu ca prin-
cipele Carageorgevici nn se pote sus-
tieni si asiá a pasit u cu planulu de
caimacamia pre fatia. Mai intâi a

comunicatu planulu cu Vucsici, Misi'a
Anastasievici si Garasianin. Cei doi
dintâi se vedea aplecati; Garasianin
era cu resvera, pentru ca elu stă,
pre sub mâna, in corespondintia cu
liberalii. Elu nu era cu tóte aceste
in contra restauratiunei Obrenovicilor.
La o ocasiune a disu către Efre-
mu Gruici, unulu din secretarii Scup-
cinei: „Voi nu cunosceti pre betrâ-
nulu Milosiu si volniciele lui; déca-ju-
ve-ti aduce adi la Belgradu, mâne ve-
va paré reu de ce a-ti facutu.“

Planulu lui era cá dupa abdice-
rea lui Carageorgevici se institue
Scupcin'a unu guvern provisoriu, asiá
incátu port'a sa nu pote institui cai-
macamia; indata dupa acésta Scupcin'a
sa se disolve si sa se escrie alegeri
noue in terminu de 6 luni de dile si
acésta Scupcina noua sa aléga pre
principele celu nou. Liberarilor li
se paru terminulu pré lungu si se
temeau ca in tempulu acesta oligarchii
voru cautá sa pescuiasca in turbure.
Nici liberarilor nu li era pre voia
restaurarea Obrenovicilor; insa aveau
sa aléga acum numai intre cai-
macamia si intre Obrenovicesci. Ei au
alesu pre cesti din urma si din moti-
vulu ca Milosiu era betranu si dupa
elu avea sa urmeze Michailu, dela care
asteptau sa introduca idei noue si
liberale. Uniti liberalii asupr'a acestui
punctu, in compania cu partisaniii
obrenovicilor, aveau rol'a cea din-
taiu si cea mai insemnata in Scupcina.

Activitatea Scupcinei s'a inceputu
cu aceea ca s'a adusu o lege asupr'a
periodicitatii Scupcinei, carea s'a si
primitu fára de discussiune. Alu doilea
actu a fostu o adresa de multiam-
bita puterilor garante pentru respectarea
neutralitatii Serbiei in tempulu
resbelului din Crime'a. Mai departe
unu protestu contra amestecului por-
tiei in afacerile interne ale Serbiei.

In 10 Decembre se incepu atacu-
rilor asupr'a principelui Carageorge-
vici. Deputatulu Belgradului, Michailu
Berlovatii insira de pre tribuna unu
catalogu de umiliri si de abusuri sub
domnia lui Carageorgevici. Nici sa
se dea unu respunsu la cuventulu de
tronu nu a primitu Scupcin'a. Dep.
dela Smederevo, Simon Protici, cetesce
unu actu formalu de acusa si termina
cu propunerea: sa se depuna principale.
Cându termina Protici propunerea sea,
se aude din tóte părțile: „principele
se abdica“. Presedintele enuncia dor-
int'a acésta cá conclusu. Formul'a
de abdicare era gat'a si asiá nu mai
trebuia alta decâtua sa se aléga depu-
tatiunea carea sa-i duca formul'a de
abdicare principelui spre a o subscrive.

La curte erau toti de acea credintia
ca inca nu e nimic'a perduto. Sub
cuventu ca in „onórea Scupcinei
au sa se faca manevre“ s'a concentra-
tatu trupe la Belgradu, cari fura tratate
bine cu mancare si beutura in casarme.
Corpulu oficierilor erá castigatu pen-
tru curte prin mijlocirea rudenioloru
principelui. Curtea mai avea mari spe-
rantie in Austri'a si Turci'a si in cele-
alte puteri garante. Tóte aceste au
datu ansa la inarmarea poporului in
Belgradu si contragerea mai multor
barbati inarmati in launtrulu tierii.
Din acesta s'a formatu unu corp de
garda pentru Scupcina si sub scutul
corpului acestuia s'a dusu deputatiunea
cu actulu de abdicare la prin-
cipele. Acestea nu s'a arestatu sur-
prinsu, cu sânge rece a primitu ac-
tulu de abdicare si sia cerutu tempu

de cugetare pâna a dou'a dî dimi-
nătia.

Indata dupa departarea deputa-
tiunei a chiamat principale la sine
pre consiliu puterilor garante sai in-
trébe de sfatu ce sa faca cu Scupcin'a.
Consiliu au respunsu, afara de comi-
sariulu turcescu, ca ei trebuie mai
antâi sa céra instructiuni si ca in
cestiunea de fatia ei nu potu dá sta-
turi, ci acelea sa le dea ministrii si
senatulu.

Adou'a di in 11 Decembre afa-
poporulu din Belgradu, ca principale
a fugit in fortarétia la turci. Mem-
bri Scupcinei aflatasi in nótpea
trecuta de evenementulu fugirei si
asiá cautá fia care parte sa intrebui-
intéze tempulu in folosulu planurilor
sele. Liberalii surprindu pre partisani
caimacamie in siedint'a dela 11 De-
cembre cu prochiamatiunea, in carea
principale Carageorgevici se dechiara-
de depusu si prin carea se prochiamă
Milosiu Obrenovici de principe. Vu-
scici si Garasianin a fostu forte sur-
prinsi de intemplarea acésta neastepta-
tata.

Diu'a de 12 Decembre a fostu
o di grea. Ai curtiei principelui Cara-
georgevici inca totu credeau in possi-
bilitatea reintorcerei principelui fugit.
Ei credeau ca senatulu va decretá
declararea concluselor scupcinei de
ilegal, va disolve scupcin'a cu pu-
tere armata. Trupele inse, in locu de
a trage in popor, au fraternisatu cu
densulu si asiá totu planulu au re-
masu nefruptiferu. Ba nici amenin-
tiarea Austriei, carea concentrase
trupe la Semlinu, n'a putut folosi l'ui
Carageorgevici nimic'a, caci in urm'a
protestelor din partea Russiei, Fran-
ciei si chiar si Angliei n'a venit in
pusetiune de a interveni in favorea
lui Alessandru Carageorgevici.

Guvernulu provisoriu alesu de
scupcina a luatu frenele guvernărei
a mâna si a pregatit cele de lipsa
pâna la venirea lui Milosiu, carele
pre atunci se afla la Bucuresci.

Scupcin'a a avutu tactul ca
dupa tote acestea a rugat u pre Pórt'a
sa le intarésca pre nou alesulu si
inca cu dreptulu ereditariu.

(Va urmá.)

Polonii din senatulu imperiale
iéra dau de lucru pressei cisalitanice.
De astadata este dlu Cerkavski, carele
se bucura de a fi numit u mai adese-
ori, si carele intr'o vorbire a sea la
proiectulu privitoru la inspectiunea
scolara a desvoltat u programa in-
tréga a deputatilor poloni. Investiga-
mentulu națiunalu polonu este ame-
nintiatu. De aru avé polonii si per-
severantia precum au propusuri bune,
ei aru esoperá forte multe dela sena-
tulu imperiale, asiá inse si cu cesti-
unea inspectiunei scolare se imprimí
dorint'a nemilor, caci cându e lu-
crul la decidere polonii esu din sal'a
senatului imperiale. „Dziennik Polski“
convocarea unui congresu polonu, a
cărui scopu este contactulu deputa-
tilor cu alegatorii loru si cu alte
persone considerabile spre a se intie-
lege asupr'a tacticei noue in situatiu-
nea cea nouă.

Unu oficiosu vienescu asecura in
„Tagesboten aus Mähren,“ ca Aus-
tri'a va ocupá cu trupe Bosni'a si
Erzegovin'a in cualită de manda-

taru alu puterilor mari. Generalulu de Mollinary va comandă „două sau trei divisiuni nemobilizate“ necesarie spre sfarsitul ocupării.

Provissiunea trupelor din Vilăstul Bosniei aru ingrijig deocamdata puterea mandatară (Austria); după ce se aru mai reculege tiără cea plina de bogatii naturale aru avé sa pôrte ea ins'asi sarcină provisiunei, avendu totu odata indatorirea de a rebonifică si spesele cele dintâi.

Acăstă aru fi un'a din scirile alarmatoare din septamâna trecută. Altă este în „Köln. Zeitg.“ Dupa acăstă cabinetulu englesu se occupă in tempulu mai nou fără seriosu cu cestioni esterne, cu deosebirecă cestionea orientale. In privintă a acestei din urma s'a si decisu si a dispusu oficiului de resbelu de a tienă la indemnă trupe, pentru unu mărsu eventualu spre Egipt.

O depesia din Bucuresci spune ca prin decretu domnescu suntu corporile legiuitoră, senatu si camera, convocate pre 15 Novembre in sessiune ordinaria.

De pre cîmpulu insurectiunei suntu forte rari scirile. Depesie din nordulu Bosniei spunu, ca li-a succesu insurgentilor a face nepracticabilu druhul de feru dela Novi-Banjaluka din care causa s'a si sistat frequentă acelei drumu.

Din Serbiă se telegrafăza ca lângă Topsider totusi se va inființa unu castru, inse fără de *insemnatatea de resbelu*. Dupa „Istoc“ la Zapcar mai suntu 20,000 turci si la Alessinae 20,000 turci. Se vorbesce ca are a se intrună o scupecina in Bosniă pentru că sa se consulte asupră organisarei resbelului in primăvara. Muntenegru si Serbiă voru luă parte sub scutul puterilor.

Dică Ungariei.

Bud'a-pest'a in 11 Novembre 1875. Astădi se incepă desbaterea asupră bugetului, care curmă monotonă si dintelor de pâna acum. Starea financiale critică, in care se află astădi statulu ungurescu, colosalulu bugetu, care trăce preste puterile tierei, d'au ocasiune buna parintilor patriei, de a se cugetă seriosu asupră mediul celor convenibile, prin cari se pote cură morbul greu, de care suferă organismulu statului, fără de a pune in pericolu existența materiale a cetățenilor. Prelimiariul optimistich cere nisice sacrificie, pre cari cu greu le vomu prestă intre impregurări economice atât de nefavorabile. Vomu vedé in cursulu desbaterei ce atitudine voru luă deputati fatia de aceste postulate esagerate.

Siedintă se deschide la 10 ore, se autentica protocolulu siedintiei trecute, presidiulu anuncie mai multe petitiuni si depunerea mandatului dietului de către deputatulu alesu in alu II cercu electoralu alu Orastie. (Ramosu) Laur. Barcianu. Presidiulu va ordină acolo alegerea nouă. Inainte de inceperea desbaterei bugetarie, contele Ferd. Zichy róga pre ministrulu de finanțe se comunice casei resultante manipulatiunei cassei pre cuartalulu III, fiindu-ca prin acăstă se va castiga unu nou si insemnatu factoru la apriarea bugetului.

Ministrulu de finanțe C. Szell apromite, ca va publică acele rezultate in făoașa oficiale de mâne, inse numai in formă de pâna acum, pentru ca n'a avutu tempu sa facă unu conspectu mai estinsu.

La ordinea dilei urmăra raportulu comisiiunei finanțiale despre bugetulu pre anulu 1876.

Raportulu generalu se privesc de ceteru si P. Ordody, referentulu comisiiunei finanțiale luanu cuventulu arata, ca bugetulu de acum se deo-

sebesce in modu insemnatu de bugetele de pâna acum si inainte de toată prin aceea, ca guvernulu a mersu din inițiativa propria in crutiare pâna la marginile posibilităției. De alta parte guvernulu s'a nesuitu mai multu decâtă guvernele de pâna acum, a fipsă venitele conformu realităției.

Oratorulu insira titlurile principale, in cari s'au facutu reducțiuni insemnate si infatisieza bugetulu in totalitatea sea cu cifre. Crutiari mai mari nu s'au potutu face, căci se periclitau interesele vitale ale tierei, se sguduiau institutiunile cele mai insemnate. In fine precisandu punctul de vedere alu comisiiunei fatia de modulu propusu de ministrulu de finanțe, de a acoperi deficitulu, recomanda raportulu comisiiunei de base la discussiune. (Aprobare in centru.)

Ministrulu de finanțe Szell, provocandu-se la esposeulu seu de mai inainte despre starea financiale dice, ca acum nu are de a mai adauge la acelu raportu, ci astăpta enunciatiile casei asupră lui, la tempu de lipsa va dă deslusiri de că se voru cere. Din cele ce au disu atunci nu retrage si nu modifica nimicu, fiindu acele eflusulu convictiunei sale. (Aprobare in centru.)

Ig. Helfy, care a substernutu in numele partidei sale (stang'a extrema)

unu votu separatu, ia cuventulu pentru a-lu motivă. Degiă in desbaterea adresei, incepe oratorulu, partid'a sea si-a datu opiniunea in genere asupră situatiunei, acum se marginesce la bugetu. Marginea pentru atacurile oposițiunei, e creditulu națiunei. Să amagirea dia anii din urma cere sinceritate neconditionata. Ce privesc efectulu asupră tierilor esterne, aceste nu voru asteptă descoperirile oposițiunei, spre a-si face o judecata despre situatiunea noastră. Trecandu la obiectu oratorulu reflectăza la ideile directive ce au determinatul pre ministrulu de finanțe in compunerea bugetului. Nu este adeveratul, ce a disu ministrulu, ca prin bugetu s'a inaugurate o politica in stilu mare. Ministrulu voiesce sa urce contribuția cu 8 milioane, sa consume restul imprumutului si sa facă datoria nouă. Aceea nu este politica in stilu mare. O asemenea politica auramă de vro cătă-va ani incocă si togm'a politică acăstă trebuie schimbata.

Reforme radicali, de cari vorbesce ministrulu de finanțe, ni stau inainte, dara ele nu suntu nice liberale, nice promisiorie in respectu financialu. Este dora proiectul despre comisiiunile administrative seu celu despre casatoră civila liberală? Crutiari esențiali, după cum se laudă guvernulu, nu s'au facutu, unde a fostu cu putintă; erogatiunile comune s'au urcatu inca cu 3 1/2 milioane. Sistemulu actualu nu e in stare sa cureze morbul financialu. Oratorulu combatte adeverulu cifrelor, spre a dovedi, ca bugetulu nu e realu.

Ce privesc promovarea capabilităției de contribuție, alu patrulea principiu statorulu in esposeulu ministerialu, oratorulu dice, ca ministrulu e nelogicu urcându mai intăiu sarcinile si asteptandu apoi sporirea capabilităției care si asiă e destulu de sgușita.

Ministeriulu se róga de pacientia, dara n'a facutu nimicu pentru a urca contribuabilitatea. Guvernulu se află in a 9 luna a stării sele interesante si intr'adeveru ca copilulu aru puté fi pre lume (ilaritate). Capabilitatea de a contribui se pote urca numai printre resolvare nimerita a cestionei de banca, a cestionei vamali si comerciale si a drumurilor de feru, dara oratorulu arata din cuventulu ministrului presedinte ca nu se pote asteptă nimicu in directiunea acăstă.

In urma oratorulu venindu la deficitu nu vede in mediul celor recomandate de comisiiune nice o garantie; dreptă acea recomenda votulu separatu.

Ed. Zsedényi constata, ca in preliminariul de fatia guvernulu arăta in fapta unu sentiu de crutiare si ni destăptă sperantă, ca elu din anu in anu va micsioră erogatiunile, asiă incătu trebuintele se voru puté acoperi prin puterea materiale a tierei si nu voru mai fi de lipsa imprumuturile. Cine vrea sa mai adauge acum nouă spese in bugetu pentru diverse scopuri, fia cătu de salutare, acel'a e unu cosmopolit, dara nu unu patriotu unguresc. Acum trebuie sa eliminăm din bugetu toate erogatiunile ce nu suntu neaperatul de lipsa.

Oratorulu arăta, cum a ajunsu cas'a representativa pre calea de a-si rupe gătul. Calauzulu nostru a fostu a-coperirile optimistice preliminate de ministrii nostri financiali de mai inainte.

Oratorulu desvălă apoi in discursulu seu parerile sale in detaliu asupră bugetului, pre care lu află ce e dreptu prea esagerat, fiindu-ca trece preste puterile materiale ale tierei, dara in urma lui primesc recomandandu mai intăiu ministeriului sa se nesuiesca a reduce spesele si anume a lasă intreprinderile economice (băile etc.) cari nu aducu nice unu venit, ci sugă că nisice lipitori sangeli tieri; altminterne tiera va cadă viptima incurcaturilor finanțiali. Oratorulu primesce bugetulu (aplausu viu in centru.)

Dupa Zsedényi ia cuventulu redactorulu foiei principale a partidei lui Sennyey „Kelet népe“, deputatulu Kallay, deastădata că representantul alu oposițiunei dreptei fiindu Sennyey bolnavu togm'a in acestu momentu gravu, candu se desbate bugetulu.

Candu veni rendulu la Kallay, sal'a desiertata se indesa de deputati, cari erau curiosi a asculta pre unu novitii parlamentari si inca pre unu barbatu distinsu din opositiune. Discursulu seu a fostu tinentu intr'unu tonu modestu, obiectivu, dara puternicu, fără colorit oratoricu, inse cu unu efectu mare. Cu o atenție respectabila lu urmarira amicilor si inimicilor si candu gătă si se inchisa totu odata si siedintă, o tacere profunda dovedea, cătu de bine au nimerit sagetile lui Kallay.

Cele mai marcante pasagie din cuventarea sea, cu care si-a eluptat unu triumf recunoscutu chiaru si de press'a guvernamentale, suntu aceste:

Déca si liberalii guvernului incepura se veda, dice Kallay, ca consolidarea bugetului nostru nu e numai treabă ministrului de finanțe, ci problemă guvernului intregu, atunci pretinderea continua a partidei lui Sennyey, de a audi unu programu pentru acăstă activitate colectiva a guvernului in respectul reformelor, este deplinu justificata. Oratorulu regretă multu, ca guvernulu a substerntu prea tardiu proiectele respective, asiă incătu se va puté discută asupră acestor proiecte, prin urmare asupră presupunerei morale si asupră basei acestui bugetu abia atunci, candu bugetulu va fi degia lege. De vreme ce aceste proiecte de reforme nu potu sa-si arate efectul asupră anului 1876, oratorulu trebuie sa dechiare bugetulu acestui guvern, care afirma in modu atât de ostensibilu ca a curmatu cu praxa de pâna acum, de a continua simpla a maximei practicate pâna adi si de unu planu economicu „de a traî din mâna in gura.“

In statulu erogatiunilor se vede óre care diligenta de crutiari, dara intr'adeveru totusi nu s'a crutiati. Guvernulu a venit in insuși ad absurdum, căci prelunga tota asertiunea, ca „a mersu in crutiare pâna la marginile posibilităției,“ totusi a aprobatu unele stergeri facute de comisiiunea financiale. Aici e motivata suspiciunea, ca vomu mai puté negocia inca cu guvernulu la o templare binevenită. De 8 ani ne amu dedat la biocratia, că si candu acăstă aru fi o instituție indigenă, precandu noi

dorere amu incetatienu numai partile ei umbrăose. Biocratia ungurăscă cu pucine exceptiuni respectabile e mai mare in trendavia si uitarea datorintei, decâtă in diliginta si imprimirea datorintelor. Noi apelam totudeun la devotamentul poporului insarcinat preste mesura, sa apelam odata si la devotamentul oficialilor se lucru mai multu. In modul acestă sa crutiamu prin reducerea posturilor, dara nu prin reducerea lefei.

Intreprinderile montane si forestarie că economia neproductiva se le cassămu chiaru si cu vatemarea semtiului naționalu. In stari critice trebuie lasate passionile si sa fim eroi nu numai in vorbe, ci si in restringere si resignare. Cu unu cuventu totu ce e luxu naționalu sadam la o parte marginindune pre lange cele mai neaperate trebuinte.

Venindu la postulu a-coperirilor oratorulu dovedesc cu cifre esagerate ministrul de finanțe in taxarea venitelor. Aceste nu se voru inmultii, si deficitul se va mară inca. Dările vechi restante notate cu 4 milioane nu voru incurge la nici o intemperie. Ministrul de finanțe se află intr'o sinamagie mare.

In cătu e pentru urcarea dărilor cu 8 milioane, Kallay dice, ca acestă este unu cuventu funestu intr'unu tempu, când restantele de dare in massa suntu celu mai viu testimoniu despre scaderea puterii de a contribui. Si oratorulu totusi s'ară imprieteni cu acestu cuventu, déca i s'ară dă garantia ca prin acestu sacrificiu tiera aru scăpat de incurcaturi. In planul financialu alu guvernului in se oratorulu nu a află absolut acăstă garantia si tiene incercarea, de a acoperi deficitul prin introducerea unei contributiuni ilusorice, de pasiul din urma alu desăvârșirei. Spre a confirmă adeverulu apostrofărilor sele, oratorulu arunca partidei liberale si siefului ei, ministrul presedinte Tisza acele cuvinte, cu cari siefului de odiu naționalu alu oposițiunei a trăit la 3 Fauru a. c. cabinetulu lui Ghyczy. Aceste cuvinte culmină in dicerea, ca urcarea contributiunei este identica cu confiscarea averei naționali. S'au in bunătățu dora — întrăba Kallay cu uuu sarcasmu muscatoriu — dela 3 Fauru a. c. relatiunile de productivitate si avere ale poporului nostru asiă, incătu omulu dela 3 Fauru nu mai tiene acum urcarea contributiunei de o despăgubire a capitalului?! Unu surisul hipocratic tresări la acăstă apostrofare — pre fată ministrului presedinte.

„Journal de Bucarest“ de Duminecă a trecută publica articolul de mai josu intitulat: „România si Turcia“:

„Suntemu departe de tempulu când România necunoscuta trecea de o provincia turcescă si când publicistii cei mai acreditați nu vorbiau de cătu cu indiferentia său dispre acăstă tiéra despre care nu sciau nimică, nici istoria nici numele ei. Este adeverat ca suntu si astădi multe persoane cari confundă pre România cu cutare provincia din imperiul otomanu supusa dominatiunei directe a sultanului: mai suntu inca si căteva cărti elementare, in care rutină mantine nisice denumiri neesacte si apătări fără valoare. Asemenea erori inse devin din ce in ce mai rare. Numele si adeverată situatiune a României devin din ce in ce mai bine si mai in generalu cunoscute. Scriitori distinsi contribue pe fia-ce dă, in Francia, in Italia, Germania si chiaru in America a imprască toti nourii. Presa se ocupa de România si in genere cu o insemnată bunavointia. Ca se intalnesc căte odata in acestu concertu simpatic căte o nota discordanta, nu trebuie nici sa ne surprinda, nici sa ne pună in mirare. Nimeni nu poate

avé ilusiunea de a multiemí pro tóta lumea. Esentialulu este de a justificá cátu mai putienu nemultiamirile.

„Din ceea ce diseramu resulta ca s'aru face mare gresiela de s'aru aplicá Romaniei prognosticele urite cari se adreséza Turciei de cătra unu mare numeru din diuarele straine. Situațiunea deplorable a acestui imperiu, neputint'a sea de a reprimá o insurectiune care n'are nici unu ajutoriu din afara, turburarea si nestabilitatea cari domnescu in inaltele regiuni ale puterei inspira spiritelor celor mai putienu pesimiste temeri fórté seriose.

„Aceste temeri suntu cam esagerate. Turci'a va traí póté multu mai multu decátu 'si inchipuesc acei cari viséza o emancipare in curendu a populațiunilor crestine care ii suntu inca supuse; acésta emancipare póté ca nu e in sine-si posibile in condițiunile in care se afla aceste populațiuni. Ori cum aru fi inse cu tóte acestea, intru ce este atinsa Romani'a!

„Amu dis'o in mai multe renduri, ca cestiunea orientului se opresce pre tiermulu dreptu alu Dunarei. Romani'a prin positiunea ei geografica cá si prin institutiunile ei politice, aparțiene Europei iéra nu acelui imperiu pre jumetate asiaticu care se numesce Turci'a. Destinele Romaniei suntu cu totulu neuternate de ale imperiului otomanu.

„S'a aretatu temerea ca ori-cátu de slabă aru fi legatur'a care o unește cu Pórt'a, Romani'a sa nu fia absorbita de cătra Russi'a séu Austri'a. Si pentru ce? Aru fi óre Russi'a mai puternica, déca violandu tóte drepturile, si aru anescá, contr'a ori-cárei dreptáti, cinci milióne de ómeni cari voiescu sa remana ceea ce suntu, si nu dorescu a fi nici rusi nici austriaci? Posesiunea Romaniei, se dice de cătra unii, aru fi drumulu celu mai bunu spre a ajunge la Constantinopole.

„Dara este óre siguru ca rusii aru fi avendu o pofta asiá de furiósa cá sa stapanésca Constantinopole, si acésta cu risculu de a aprinde unu resboiu universalu, căci nu este siguru ca celelalte puteri mari aru privi cu indiferentia pre Russi'a asediata pre Bosforu si putendu sa amerintie dupa placu-i Europ'a si Asi'a.

Si apoi suposandu ca Russi'a aru voí cu ori-ce pretiu sa mérga la Constantinopole, marea négra i e deschisa si drumurile de feru aru conduce in porturile acestei mări tóte trupele căror'a alta-data le trebuia luni intregi cá sa pótá fi conduse numai pâna la Dunare.

„Cátu despre Austri'a nu este si ea destulu de incurcata de multiplicitatea elementelor eterogene din cari se compune? Si ce interesu aru avé ea sa-si creeze la Dunare o noua Venetia, in locul acelei a cărei perdere a fostu unu castigu pentru dens'a? Mai inainte de unificarea Italiei, Austri'a cheltuiá pre fia-ce anu milióne spre a mantere autoritatea sea intr'o tiéra care nu voiá sa scie de dens'a si se facea in zadaru odiósa lumei civilisate. Astadi ea intrebuintiéza in lucruri utile banii pre cari odinióra ii intrebuintá pentru a-si asigurá o dominatiune detestata si se bucura de o reputatiune meritata de liberalismu si de echitate care va cantarí multu in balantiele destinei sele. Aru trebuí cá ómenii de statu ai Austro-Ungariei sa fia orbi déca aru renuntá la avantajele acestei escelente situatiuni, in schimbulu nu scimu cărei satisfactiuni de ambitiune teritoriale.

„Nu, Romani'a, n'are a se teme intru nimicu de vecinii sei. Ea aru puté vedé inse nascendu-se pericolul in propriulu seu sinu, déca aru renuntá la politic'a intielépta care a facut'o ceea ce este. In locu de a cauta sa turbure lucrarea ei de organisare, care nu este inca seversita, tóte spritele cu sinceritate animate de unu patriotismu adeveratu aru trebuí sa

se unésca spre a lucrá in comună intiegere pentru seversirea acestei lucrări.

„Românii mai au inca atâtea de facutu! Scólele loru nu suntu nici atât de numeróse, nici atât de dese, industri'a loru abiá esista, avut'a loru agricola descresce, o criza de bani fórté durerósa apésa asupr'a comerçului, eata atâtea cestiuni cu cari cauta a se exercitá activitatea loru si ocupá inteligiñ'a loru.

„Lase români puterilor celor mari de a se ocupá de politic'a cea mare. Ei au altele mai bune de facutu. Va vení tempulu cându gloria unui Parmentier si a unui Pestalozi va fi cu totulu in altu-feliu de luata cătu a unui Bismark si a unui Napoleonu. Romani'a se póté lipsí de ací inainte de acele renume sgomotóse cari nu se intemeiéza decátu pre ruine manjite de sânge. Barbatulu care va dá Romaniei unu instrumentu de munca mai multu, unu elementu nou de civilisatiune va meritá sa fia binecuvantat de cătra natuinea intréga, si déca ii trebuie o aureola, admiratiunea recunoscatóre a popórelor i-o va dá si pre acésta.“ „Pr.“

Epilogu la adunarea scaunale din Sabiu.

Unu corespondinte din Sibiu scrie lui „Kelet“ din Clusiu despre deputatiunile, sasesci in genere si despre deputatiunea saséscă a Sabiuului in specie care merge la guvernul si la Majestatea Sea spre a protestá contr'a unei daraburiri eventuale a fundului regiu, urmatóriele:

Alegerea comisiunilor sasesci si pornirea loru pre drumu catra curtea prea inalta (espedarea loru la guvernul ungurescu se intempla numai din *necessitate inevitabilă*) s'a dispusu de cătra comitetulu de actiune delegatul din partea vaticanului sasescu din locu; in diversele scaune si districte vicarii espusi voru esecutá cu credintia acésta ordinatiune in adunarile comune acolo, unde elemen-tulu sasescu este in majoritate; cu atâtua mai siguru a potutu pretinde in adunarea scaunale tenua la 4 Noveembre (n. a. c.) Franciscu Gebbel, organulu superintendentului Dr. Teutsch in cele politice, cá sa tramitemu si noi o deputatiune la Budapest'a si la Vien'a, inse cu acea indrumare, cá ea se considere in procederea sea in modu deobligatoriu de directiva acele puncte, pre cari le au statoritu adresele renomite ale Universitatiei sasesci la 16 Decembrie 1872 si la 19 Decembrie 1873 cătra ministeriulu ungurescu cá unu feliu de „*ultimatum*.“

Se scíe, ca pre acelu tempu Franci'a stá inbrâncita la pamentu si calcata in picioare, dintre deputati cei mai sanguinici ai universitatiei si intipuiá fia care, ca este mai multu chiaru si decátu Bismark si déca Bismark a pututu dictá Franciei, 5 miiliarde, pentru ce se nu pótá dictá si Universitatea s. guvernului ungurescu si legislatiunei unguresci 12 puncte de pace?

Fia care „deputatu din conflus“ erá de ajunsu convinsu, ca elu a latutu pre francezi, dupa ce chiaru si C. Hennenheim, unu barbatu de altmintrea cu sănge domolu s'a dechia-rat cu ocasiunea desbaterei asupr'a famosului „*ultimatum*,“ ca precum germanii cu mâna grea si cu sabiele pondéróse au ruinatu pre nerusinatulu „francezu“ (Franzmann), asiá va inventá si nobil'a Universitate pre unguru mores, déca nu va acceptá cele 12 puncte. Stefanu Bitto inca a recom-pensatul pre Carolu Hennenheim pentru acésta spresiune marcata si neinvovata, denumindulu de jude la tribunalulu de aici si de unu stillschweigender Actionair la „Tageblatt.“

Reintorcendume la deputatiunea numita a scaunului Sabiu, trebuie sa dicu, ca guvernulu aru puté sa refuse

primirea acestei deputatiuni din simpl'a causa, pentru ca ea chiaru si in sensul cău mai estinsu sasescu nu e competenta, cá sa se arete in spectrulu publicului numitul.

De asemenea este indreptatita adunarea comună a scaunului Sabiuului a aduce o resolutiune *valida* numai atunci, cându membrii adunăreii suntu celu putienu in majoritate absoluta. Fiindu numerulu membrilor din adunarea scaun. 228 se cere pentru absolut'a majoritate presenti'a a celu putienu 115 membri. Cându se deschise adunarea sc. din 4 Novembre este dreptu ca au fostu de fatia 125—130, dara cându a inceputu se pledeze *Gebbel* pentru alegerea deputatiunei, o turma intréga de deputati sasi a esită afara, si togm'a la actul relativ la deputatiune s'a aretat in modu eclatantu necapabilitatea adunăreii de a aduce resolutiuni, fiindu in locu de 115 membri *numai 96 de fatia*, cari au votat. Se va vedé acésta si din protocolu, pentru ca deputatulu din Resinari, Ciucianu, a facutu atentu pre presedintele *Gebbel* asupr'a acestei impregiurărì. Acest'a ce e dreptu a si disolvatu adunarea ne mai fiindu capabila a aduce resolutiuni, dara nu a enunciatu nevaliditatea actului de alegere a deputatiunei: se póté ca n'a facutu acésta temendumu-se de fulgerile vaticanului?

Corespondintia originala.

(Urmare din Nr. 85).

Se numescu acum pre nefericitii mei conlocutori. Facu acésta, marturisescu dle, cu inim'a plina de dorere si de amaraciune, cându 'mi aducu aminte de bunastarea celor inainte de venirea jidanolor aici. Anim'a mie sfasiata si amu ganditul si pâna acum numai odata, ca de-si dela mine jidovii nu voru scôte nice o palma de locu, amu inse copii si amu frumósa mosia in satu si la cămpu, care dupa móreata mea se va impartí intre ei, si parteau unui'a séu a altui'a dintre ei usioru va trece in mânile vre-unui jidovu, căci ei se pricepu de minune a trage pre ómenii nostri că cu magnetulu la carcima loru. Amu cugetatul de multe ori in mine ca ei (jidovii) trebuie sa scie ce-va facatura de satenii si tie-ranii nostri preste totu, se imbuldiesc la beuturile loru spirituóse cari suntu mestecate cu vitrioli si totu feliulu de materii stricacióse. Uitate dle din dealu deasupr'a Geógiului preste Ge-oagiu, si vei vedé multime de case nòue; acelea suntu tóte de zidu si ale jidovilor. Geogenii mergu vér'a cu multimea — tocma cum mergea sub jobagia jobagii la dni — la lucru la cămpu la jidovi pentru camete dupa datorii. In Ringetiu, in Mad'a, in tóte satele suntu jidovi si toti s'au imbo-gatit din sudórea satenilor.

Jidovulu Peter au fostu cumperatul unu pamentu dela Alesandru Pera care lu capetase de zestre cu muerea. Lângă pamentulu acest'a avé sócr'a lui o casa cu curte si ast'a au cumperat-o Peter cu momele promitiendu muerei ca ii da pre anu 4 ferdele de cucuruzu smicuratu. Betran'a nu au vrutu se vanda cas'a dar' jidovulu si-au castigatu ómeni pentru beutura si póté si platiti cu căti-va floreni, cari au scosu pre bét'a betrana din minte si mai la urma s'au invoit la vendiare, dara s'au caitu urit dupa aceea, căci nu avé unde se siéda si perea de fóme, — apoi cu-rendu dupa aceea au si murit, remanendu jidovulu cu casa si gradina tocma inaintea bisericei si-au facutu apoi in locul casei vecchi casa nòua de zidu. De aceea au umblat elu multu dupa loculu acest'a, cá cându esu ómenii din biserică sa intre deloc la elu in carcima la vinarsu. Elu a fostu mai luatul dela Petru Rusu unu locu pentru 60 fl. v. a. Dela Luc'a Rusu au luatul altu locu in pretiu de 60 fl. datoria pentru beutura, precum si unu

locu dela Nicolau Stoic'a totu pentru beutura. Elu a umblat mai multu de a scosu datoria dela ómeni in bani, avendu póté in cugetu sa se duca de aici dupa ce 'si face bani multi. Dupa aceea s'a in suratu luandu-si de muere o jidovóica, locurile le-au vendutu; nu tardiu dupa aceea au bancrotat, apoi s'au dusu in Banatu si au deschis acolo nu sciu in ce orasul bolta. Ómenii tienu ca elu au bancrotat cu voi'a, pentruca luase si bani imprumutu, dela unul din Secarembu mai multe sute si dela altii. Cas'a i s'a licitatu pentru detorii, dura nici a 4 parte nu face cátu suntu detoriele.

Dara acum asculta dle! Jidovóic'a pomenita mai nainte, de aici, au luatul dela trei frati si anume: dela Alesandru Apostu si Sivu Pera tóta mosi'a, si insemneu ca fia-care dintre ei au avutu căte o mosia jobagésca intréga. Dela Apostu au luatul chiaru si mór'a, elu sa si pustiitul de aici, amu auditu ca aru fi in pricazu, — celoru-lalți doi le-au remasu morile. Dela Iosifu Filimonu au luatul in anulu acest'a pentru o detoria de 800 fl. bani rei, cele mai multe pamenturi in satu cu multi pomi: nuci, meri, pruni si alti pomi, cătu au mai remasu numai cu casa si o bucatica de locu lângă casa. Iosifu Boiantiu (june) au avutu $\frac{1}{2}$ sesiune jobagésca, căruia jidovóic'a iau totu datu si mancare si beutura, si si-au insemnatu cătu au vrutu ea in conto, dara deodata iau spusu ca contul e mare si i-au luatul in anu 1874 cu contractu facutu cu notariulu, cas'a si pamentulu, si elu a remasu proletariu. Nicolae Boiantiu, fratele celui din susu s'au trezitul numai odata ca este detorul cu 50 fl. atunci jidovóic'a au pornitul procesu asupr'a-i dupa acea omulu s'au impacatu cu ea, au datu jidovóicei cas'a si gradin'a si inca căte-va pamenturi cu pomi cu totu, cas'a si gradin'a au fostu la fundulu gradinei jidovóicei, care (casa) ea au demolat-o (huruitu-o) si locul de casa cu curtea si gradin'a lu-ai impreunat cu gradin'a ei.*). Dela Gaiu Ioanu lui Zacharie au luatul 2 gradini, un'a cu casa si gradinile amendoue cu pomi, cas'a au huruitu-o jidovóic'a si au arsu-o. Ea au datu si putieni bani pentru casele acestea, dura pre-tiul loru in partea cea mai mare au fostu detoria pentru beutura. — Ioanu a murit si a lasatu maiarea cu 3 copii in usile ómenilor!

(Va urmá.)

Cursulu supletoriu

tienutu la Brasovu dela 1—18 Augustu 1875.

(Urmare.)

Inim'a impetrata si nesimitórie se móia prin impresiuni de compatimire.

Trandavi'a si nepasarea se perdu prin destepatate, trezire, incuragiare si imbarbatare la lucru; sa-i dea lenesiului in tóta diu'a căte ceva de lucru, apoi sa-i cerceteze lucrarea, cá sci-indu, ca are sa dea séma investiatiului despre acésta, sa se nevoiescă a o face de buna séma si bine. Celui furiosu sa-i arate adeseori reulu ce-lu casinéza altor'a, si cătu de greu aru suferi si elu o asemenea nedreptate din partea altui'a.

Astufeliu va simti caintia si se va dumerí.

Aplecarile, cari in sine suntu bune, dura au luatul o directiune stengace, cu cătu le va indreptá mai multu spre fapte bune, cu atât'a se voru abate mai multu dela cele rele. D. e. déca unu copilu are aplecare, a se jucá in tierina ori nasipu; pre unulu că acest'a sa nu 'lu oprésca inv. de a mai umblá cu de acestea, ci numai sa 'lu convínga, ca intorcendu asiá tierina ori nasipu cu mânile perde tem-

*) Amu vediutu cu ochii mei gardu celu nou, inceputu si facutu dealungulu utiliei dela capetulu gradinei de mai nainte a jidovóicei. Coresp.

pulu in zadaru; ci mai bine sa vina in gradina, ca-i va dă densulu sa se jóce. Acolo sa-i arate buruienile si cum sa le apuce, sa le plivésca. Cu cătu i-va aratá si 'lu va pune mai desu la lucruri copilaresci de gradina, cu atât'a 'lu va face, a se lasá mai multu de joculu de giab'a in nasipu, si va capatá placere si se va deprinde totu mai bine in exercitiele de gradinaritu si in cunoscerea faptelor.

Fatia cu acestea s'au propus următorile întrebări practice:

1. Cum va puté inv. desberá pre copilulu dela aplecări si porniri rele si deprinde la moravuri si aplecări bune?

2. Déca va impedeá inv. ocasiunea inlesnitória la necuviintie, prin-de-va copilulu indata a face fapte bune?

3. Cum va puté inv. face copiloru placute moravurile bune si a-i dedá la ele?

4. Cum va puté inv. desberá pre copii, cari suntu deprinsi la muraria, furtu si alte necuviintie, la siopacă-iele in prelegere, nepasare de mai mari, disordine, nepuntualitate si deprinde la cele cuviinciose?

5. Cum va puté inv. desberá pre lenesiu de trandavie si deprinde la activitate cu staruintia?

6. Cum va puté inv. desberá pre celu cu inim'a impetrata, pre celu sumetiu si falosu, pre celu furiosu de aceste aplecări rele si deprinde la bune?

Responsurile primite:

1. Iuvetiatoriulu va puté desberá pre copilulu dela aplecări si porniri rele, déca 'lu va impedeá totu mai multu dela seversirea faptelor celoru rele delaturândui totu mai multu ocasiunea inlesnitória la acestea.

Deodata cu impedecarea faptei rele sa-i inlesnésca ocasiunea la fapt'a buna si sa-lu puna, sa o faca.

Sa staruiésca inv. intru a abate pre copilulu dela reu si a-lu pune sa faca bine.

Aslufeliu 'lu va puté apoi cu incetulu deprinde la iubirea si sever-sirea faptelor bune de voi'a lui.

2. Déca a impedeacatu inv. copilului ocasiunea inlesnitória la necuviintia, sa nu créda, ca cu acést'a a facutu destulu, ci sa aiba si de aci incolo grija asupr'a aceluiasi. Copilulu deprinsu la o necuviintia si déca se vede intr'unu feliu impedeacatu a o face, céreca sa o faca intr'altu modu; insa inv. sa nu lipsésca a 'lu impedeac si acum si inca mai tare in acésta incercare noua; apoi iéra sa-i arate marimea acelui reu; sa-lu convinga despre urmările cele nefericite, ce ajungu pre facatorii de rele; sa-i arate cu interesu, cătu de scumpa este fapt'a cea buna si cata fericire 'lu va ajunge in urm'a faptei bune — apoi sa-lu puna sa o faca.

Sa nu despereze inv. vediendu, ca nu pote reusi usioru; ci sa lucreze cu staruintia si zelu in contielegere cu parinti in acésta privintia si — va cascigá pre copilulu cu incetulu.

3. Inv. in contielegere cu parintii va puté face copiloru placute moravurile bune, déca va pune pre copii gresiti sa faca ceva bine, apoi i va face sa simtia bunetatea acelei fapte seversite, si déca le va aratá si ómenii, cari s'au fericitu prin aceea, ca au avutu aplecări si moravuri bune.

Simtiendu copii adeseori urmările cele placute ale faptelor bune — cu incetulu se voru dedá, a le face de voi'a loru.

4. Pre copilulu murdariu sa-lu puna inv. sa se véda in oglinda, cătu este de urit; sa-lu puna apoi, sa se uite si la unulu curatitu, sa véda, cătu i sta acestui'a de bine. Sa-lu constrin-ga apoi a vení dupa amédi la scola

curatitu. Atunci iéra sa-i dea oglind'a, sa se véda cătu-i sta acum de bine.

Pre furu sa-lu puna sa dea inapoi lucrulu furatu; sa-i arete ce mare peccatu este, a furá; sa-lu scotia din banca si sa-lu puna sa siadia singuru la o parte, cá unu *facatoriu de rele*. Acasa sa-i impedece ocasiunea de a lingari, gustari s. a. — sa nu-lu mai lase sa umble de capulu lui. In biserica sa róge pre dnii preoti, a nu-i mai dá (dara nici la alti copii ministranti in altariu) sa tienă la miriutu discursi de adunatu cruceri deschise, nici sa-i lase ocasiune, a colindá priu altariu pre la locuri cu cruceri, prescuri si alte de felulu acesta. Apoi sa-lu aiba sub deosebita inspectiune — pâna ce va dă dovedi de indrep-tare.

Pre siopacăitoriu in prelegere sa-lu puna sa dica si elu, ceea ce s'a esplicatu; firesce ca nu va sci ce sa dica, si asiá — a datu de rusine. Care nu vré sa scie de rusine, nici de provoçare sa se scotia dintre consolarii sei din banca la o parte, cá unu *turbulatoriu de linisce*.

Pre celu ce nu-i pasa de mai mari sa-lu oprésca de a vorbi neintrebaturu. Déca intra in scola fără de a salută pre invetiatoriulu sa-lu tramita afara cu demandarea, cá iéra sa intre si atunci sa salute. Asia sa faca cu elu si parintii acasa. Incătu pentru ultia sa-lu faca atentu si asupr'a copiloru celoru de omenie, cum se pórta cătra mai mari si sa-lu provóce a se portá si elu asemenea.

Preste totu gresiala in contră respectului cătra mai mari sa-lu puna sa-si o corega indata.

Pre celu aplecatu la disordine sa-lu controleze invetiatoriulu mai adeseori si sa-lu constringa, a-si aduce trebuinciosele si a si-le pune la loculu cuviinciosu. Acasa inca sa provóce pre parinti sa-lu constringa, a-si pune lucrurile la loculu loru anumitu si a-si face la tempulu cuvenitul ocupatiunile scolastice si cari-i le dau parintii de facutu.

Pre celu nepuntualu sa-lu iá la dare de séma pentru intârdiare. Sa-lu oprésca de a intrá in banca la loculu seu atât'a tempu, cu cătu a venitul mai tardiu in prelegere. Sa se intieléga inv. cu parintii, a-lu tramite regulatu si la tempulu cerutu la scola; a-lu tramite adeseori pâna in odaia scolei cu căte cinev'a; a-lu luá la dare de séma, căndu vine acasa tardiu; a-lu opri dela jocu atât'a tempu, cu cătu a venitul acasa mai tardiu.

5. Pre lenesiu 'lu va puté desber'a inv. de lenevire, déca 'lu va face a semít daun'a ce i-a aduso lenevirea; apoi sa-i dea ocupatiuni potrivite; sa-lu incuragieze si sa-i arate, cum sa le faca bine. Acasa sa provóce pre parinti, a-lu impedeac dela jocu fără mersu si a-lu pune la lucru. Sa caute asupr'a lui cu dragoste, căndu 'lu vede lucrându si căndu le spune inv. ca a fostu multiamitu cu lucrarea lui.

6. Pre celu cu inim'a impetrata luva puté desberá de acésta gresiala, déca 'lu va face sa simtiasca compati-mire pentru cei neputinciosi si nefericiti; apoi sa-lu indemne si la ocasiuni sa-lu inlesnésca si sa-lu puna a ajutorí pre uiui atari cu căte ceva.

Pre celu sumetiu si falosu sa-lu faca a simtii, ca elu nici nu este in stare a seversi fapte, la cari sa-i remnesca cineva. Ci sa se silésca a in-veti'a bine la scola, cá sa scie sa faca fapte demne de lauda; atunci in adeveru 'lu-va laudá lumea. Dara căndu 'lu vedu ómenii facendu fapte asiá proste si totusi se lauda cu ele, numai cătu rídu de elu. Apoi déca a facutu o fapta in adeveru buna, pre acést'a sa i-o considere in-ve-tiatoriulu.

Pre celu furiosu sa-lu faca sa intieléga, cătu de mare reu pote ca-

sioná elu altor'a, dara si lui insusi, căndu se infuriéza si lucréza, fără sa ea sém'a, ce face; cătu de cu greu i-aru vení, căndu aru cadé si elu in mânila unui omu furiosu si căte nedreptăti aru trebui sa sufere. Apoi sa midilocésca prin parinti, cá cere-rendu cev'a si dela ei cu furia, nici odata sa nu-i acordeze acea cerere; ci sa-i despretiuiesca o asiá purtare, si sa-i implinesca rogarea numai du-pace o face liniscitu.

(Va urmá)

Varietati.

* * * *Scol'a nostra din cetate*. In sie-dinti'a comunitătiei Sabiiului de luni in 3 Novembre s'a votatu pentru scol'a nostra din cetate 200 fl. cá dotatiune anuale din cass'a cetătiei. S'a mai votatu mai departe pentru acést'a si pentru celelalte scole gr. or. căte 2 stenjini de lemne de focu de fia-care odaia de scola.

* * * *Constituirea protopresbiteratului Sabiiului* s'a facutu eri sub presidiulu P. Protopresbiteru Ioanu Popescu. Dupa cătu amu pututu aflá constituirea a decursu in cea mai buna si armonica ordine. In comitetu s'a alesu P. as cons. Zacharia Boiu, P. Dem. Cuntianu, celu dintáu parochu in cetate, celu din urma in suburbii Iosefinu alu cetătiei Sabiiului; P. Ioanu Necs'a par. in Bungardu; Ioanu Oprisiu par. in Siur'a mare; dintre mireni suntu alesi Ioanu Candrea prof. Constantin Popoviciu notariu in Sadu, I. Pop'a notariu in Boitia, Ioanu Ianu notariu in Mohu, Georgiu Pipernea fostu invetiat. in Cristianu, Bucuru Duncasiu economu, I. Hambasianu economu din Rasinari.*)

In scaunulu protopr. au intratuo noi P. Ioanu Hentesiu ases. epitr. si par. in Ocn'a, P. Demetru Cuntianu si P. I. Bratu in Rasinari. Defensoru matrimoniale este alesu Petru Brote priv. si notariu scaunale Moise Tom'a archivariu consistoriale.

Audim ca in unele comune, cari vinu aron late la acestu protopresbiterat si se deosebescu de celu alu Salistei se face renitentia si se di... din causa ca li e „dragu“ de protopopulu loru de mai nainte voru se remana si mai departe cum au fostu. O astufeliu de dragoste, ni se spuse, s'a intemplatu chiaru sub presidiulu P. Prot. I. Hannia in suburbii de josu, unde conducea insusi in persóna, sinodulu in loculu so-crului Précinstiei Sele.

* * * *Drumulu de feru oriental*. Dela 1 Decembre a. c. n se mai imputienéza comunicatiunea cu Brasovul cu döue trenuri, si adeca cu cele de Marti si Sambata dimineti'a. Asiá dara dela datulu de mai susu cu Brasovul numai luna si joia vomu mai avé comunicatiun directa.

* * * Pre ceilalti nu ii amu pututu affá Red.

Burs'a de Vien'a.

Din 5/17 Novembre 1875.

Metalicele 5%	69 25
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	73 10
Imprumutulu de statu din 1860 ...	110 75
Actiuni de banca	919 75
Actiuni de creditu	192 40
London	143 80
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	81 50
" " " Temisiorene	80 75
" " " Ardeleanesci	79 50
" " " Croato-slavone	74 —
Argintu	104 90
Galbinu	5 38
Napoleonu d'auru (poli)	9 10

Nr. 265.—1875.

Concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni a prea Venerabilului Consistoriu archiepiscopanu din 8 Augustu Nr. 2268 a. c. la vedut'a parochia gr. orientala de clas'a III. din Gridu in protopres-

biteratulu Fagarasiului se deschide prin acést'a concursu cu terminu pâna la 30 Novembre a. c. st. v.

1. Emolumentele suntu pre lângă venitile stolari usitate dela 160 familii alesi căte 8 copuri de bucate; iera dela 42 familii mestecate pe ju-metate.

2. Unu locu de samenatura agru de 3 galete.

3. O livadie de 4 cara de fenu la unu locu care se folosesce in totu anul.

4. Folosirea erbii, din progadea bisericei.

5. Tacs'a pasciloru cu căte 8 cr. dela tóta famili'a. Care tóte computate la olalta, aducu sum'a 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá postulu acést'a parochialu, au de a-si adresá concursele loru construite conformu statutului organicu, pâna la terminulu aretatul la subscribulu.

Fagarasiu in 18 Octobre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Petru Popescu,

(1—3)

Concursu.

Devenindu a dóu'a parochie gr. or. de class'a III. din comun'a Toparcia vacanta, spre ocuparea acestei statiuni se escrie concursu pâna in 30 Novembre 1875 st. v.

Emolumentele impreunate cu acésta statiune suntu:

a) 11 jugere 297□° de pamantu parte fanatie parte locu aratoriu;

b) accidentele stolare regulate dupa 205 familii, care computendu-se la olalta dau o suma de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acesta statiune au a-si insinuá recursele bine informate in sensulu statutului organicu in terminulu prescrisul mai susu, la scaunulu protopopescu gr. or. alu tractului Mercurea.

Comitetulu parochialu gr. or.

Toparcia in 5 Oct. 1875 st. v.

Presedintele comitetului.

Iacobu Greavu.

Ioanu Lepedatu.

notariu.

Ioanu Drocu,

adm. protopopescu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de parochu in comun'a bisericésca greco-orientale de class'a III. Mynth'a cu filia Besanu se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 30 Novembre a. c. st. v.

Emolumentele acestei parochii suntu: folosirea portiuniei canonice si venitile stolari usitate.

Doritorii de a ocupá acesta statiune, au a-si asterne pâna la terminulu indicatul suplimente loru, instruite in sensulu st. org. — la subscribulu.

Dev'a 30 Octobre 1875.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Ioanu Papiu,

protopresbiteru.

(1—3)

Concursu.

Devenindu vacanta parochia gr. or. Bab'a de class'a III, se escrie concursu pâna la 30 Novembre a. c. căndu va fi alegerea.

Emolumentele suntu:

1) 8 Jugere si 354 orgii aratoriu.

2) 4 Jugere 1458 orgi fenatii.

3) 3 Jugere 716 orgi pasiune.

</div